

مرکز تحقیقات رایانگی

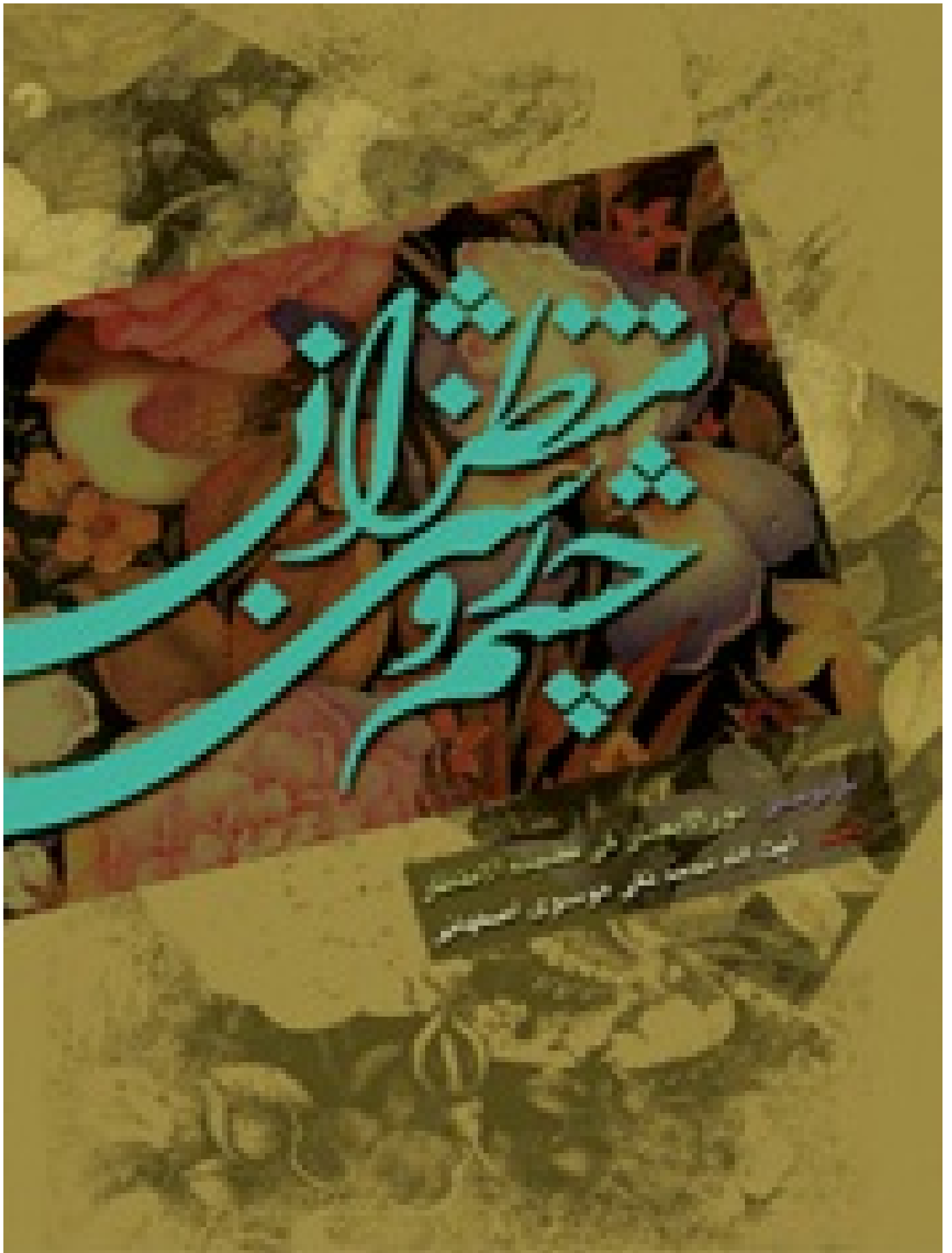
اصفهان

گامی

عمران
علیهما صلوات

www.ghaemiyeh.com
www.ghaemiyeh.org
www.ghaemiyeh.net
www.ghaemiyeh.ir

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

چشم روشنی منتظران

نویسنده:

سید محمد تقی موسوی اصفهانی

ناشر چاپی:

مسجد مقدس جمکران

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۶	چشم روشنی منتظران
۶	مشخصات کتاب
۶	مقدمه ناشر
۶	شرح حال مؤلف
۷	مقدمه مؤلف
۷	پیشگفتار
۸	مقصد اول فضیلت و ثواب انتظار
۱۰	مقصد دوم وجوب انتظار و شرط قبولی اعمال
۱۱	مقصد سوم: معنای انتظار
۱۲	خاتمه
۱۳	فهرست منابع
۱۳	پی نوشت ها
۱۶	درباره مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

چشم روشنی منتظران

مشخصات کتاب

سرشناسه: اصفهانی محمدتقی ۱۲۶۲ - ۱۳۰۸. عنوان قراردادی: نورالابصار و فضیله‌الانتظار عنوان و نام پدیدآور: چشم‌روشنی منتظران: بازنویسی کتاب نورالابصار فی فضیله‌الانتظار / مولف محمدتقی موسوی اصفهانی؛ تحقیق مجتبی حداد. مشخصات نشر: قم: مسجد مقدس جمکران، ۱۳۸۸. مشخصات ظاهری: ۴۸ ص. شابک: ۵۰۰۰ ریال ۹۷۸-۹۶۴-۹۷۳-۲۲۳-۷ وضعیت فهرست نویسی: فاپا موضوع: محمدبن حسن (عج)، امام دوازدهم ۲۵۵ق - موضوع: مهدویت-- انتظار موضوع: مهدویت-- انتظار -- ثواب موضوع: مهدویت-- انتظار شناسه افزوده: حداد، مجتبی، ۱۳۴۷ - مصحح، ویراستار شناسه افزوده: مسجد جمکران (قم) رده بندی کنگره: BP۲۲۴/۴/الف ۹ن ۱۳۸۸ رده بندی دیویی: ۲۹۷/۴۶۲ شماره کتابشناسی ملی: ۱۷۴۲۸۲۵

مقدمه ناشر

معرفی و احیاء آثار بزرگان دین و علماء گذشته ضروری است تا زحمات آن عزیزان بر نسل کنونی و آیندگان روشن و چراغ راه پژوهشگران و اندیشمندان گردد. اثر پیش رو بازنویسی کتاب شریف «نورالابصار فی فضیله‌الانتظار» تألیف حضرت آیت الله محمد تقی موسوی اصفهانی رحمه الله است که توسط عزیزان پژوهشگر «مؤسسه پژوهشی تعالی تحقیق و بازنویسی گردیده است. از زحمات حجج اسلام مجتبی حداد، احمد سعیدی و برادران همکار در واحد پژوهش و تألیف انتشارات؛ به ویژه حجت الاسلام رضا دیلمی و آقای امیرسعید سعیدی قدر دانیم. امید است مورد رضایت حضرت حق و تأیید حضرت صاحب الزمان «عجل الله تعالی فرجه الشریف» قرار گیرد. مدیر مسؤول انتشارات مسجد مقدس جمکران حسین احمدی

شرح حال مؤلف

مؤلف این کتاب، حضرت آیت الله حاج سید محمد تقی موسوی اصفهانی رحمه الله مشهور به احمد آبادی است که کتاب معروف «مکیال المکارم فی فوائد الدعا للقائم علیه السلام» از تألیفات گرانقدر وی می‌باشد. مرحوم مؤلف در سال ۱۳۰۱ ه. ق در اصفهان به دنیا آمد، پدر بزرگوارش مرحوم سید میرزا عبدالرزاق موسوی امام جماعت مسجد و مرقد مطهر سید اسماعیل علیه السلام و از علمای بنام اصفهان بوده که در تاریخ ۱۳۱۹ ه. ق رحلت نموده است. آیت الله محمد تقی اصفهانی که در خانواده علم و تقوی چشم به جهان گشوده بود، راه پدر گرامی خود را انتخاب و در سلک روحانیت در آمده، به شاگردی پدرش پرداخت. مرحوم مؤلف پله‌های ترقی را در دانش و دیانت به سرعت طی نموده، با استفاده از محضر علمای بزرگ اصفهان، خود از دانشمندان مشهور و مجتهدان بنام آن دیار گردید و به جهت زندگی ساده و پرهیز از هرگونه پیرایه و رفاه مادی، به همراه قناعت و مجاهدت نفس، مورد علاقه مردم متدین اصفهان قرار گرفت، لذا پس از رحلت پدر بزرگوارش و به جای ایشان، امامت جماعت مردم را عهده‌دار شد. مؤلف گرانقدر با وجود آنکه کمتر از ۵۰ سال در این دنیا زندگی نمود، لیکن با پشتکار و تلاش فراوان همراه با خلوص نیت و تهذیب نفس، از همان سنین جوانی، گویا دوران پیری را نیز پشت سر گذاشت؛ به گونه‌ای که آثار و تألیفات ارزشمندی را از علوم و معارف اهل بیت علیهم السلام به شیعیان و مسلمانان عرضه نمود. در میان فعالیت‌های علمی و تبلیغی این عالم فرزانه، توجه خاص ایشان به معارف اهل بیت علیهم السلام به ویژه حضرت ولی عصر امام زمان - عجل الله تعالی فرجه الشریف - بیش از همه جلب نظر می‌کند که یکی از آنها همین کتاب در دست شما می‌باشد. کتاب حاضر به نام «نور الابصار فی

فضیله الانتظار» (۱) که بنا به نوشته خودشان تقریباً گزیده بخشی از کتاب مشهور «مکیال المکارم فی فوائد الدعاء للقائم علیه السلام» است، آیات و روایاتی را در مورد وجوب و فضیلت انتظار، طلب فرج امام زمان - عجل الله تعالی فرجه الشریف - و آثار و فوائد آن را به طور خلاصه و مختصر گردآوری نموده، ولی چون آن کتاب به زبان عربی می‌باشد، این را برای فارسی زبان‌ها به نگارش درآورده است. مرحوم مؤلف کتاب‌های زیادی در تفسیر و فقه، اخلاق و ادبیات و غیره به رشته تحریر درآورده است که کتاب‌های ایشان پیرامون امام زمان علیه السلام از این قرار است: ۱ - مکیال المکارم فی فوائد الدعاء للقائم علیه السلام؛ در دو جلد به زبان عربی که توسط حجّت الاسلام و المسلمین سید مهدی حائری قزوینی ترجمه شده و انتشارات مسجد مقدّس جمکران بارها آن را چاپ کرده و مورد توجه مشتاقان امام زمان علیه السلام قرار گرفته است. ۲ - نور الابصار فی فضیله الانتظار؛ ۳ - وظیفه الانام فی زمن غیبه الامام علیه السلام؛ ۴ - کنز الغنائم فی فوائد الدعاء للقائم علیه السلام؛ این سه کتاب اخیر بر خلاف نام آنها که عربی است، به زبان فارسی نگاشته شده، لکن از آنجا که از تاریخ تألیف آن سال‌ها می‌گذرد، به سفارش مدیریت محترم انتشارات مسجد مقدّس جمکران و توسط مؤسسه پژوهشی تعالی از روی نسخه اصلی (۲) آن که به خط زیبای مرحوم مؤلف بود بازنویسی و آماده چاپ گردید که اینک انتشارات مسجد مقدّس جمکران آن را به چاپ رسانیده است. مرحوم مؤلف پس از عمر کوتاه اما پر برکت خود؛ یعنی در سنّ ۴۷ سالگی، در تاریخ ۱۳۴۸ ه.ق در شهر اصفهان وفات یافت و در قبرستان معروف تخت فولاد آن شهر به خاک سپرده شد. مرقد شریف این عالم ربانی اینک در جنب گلزار شهدای دفاع مقدّس شهر شهید پرور اصفهان واقع شده و گنبد و بارگاه ایشان محل زیارت مشتاقان و ارادتمندان امام زمان علیه السلام می‌باشد. ان شاء الله خداوند متعال، روح آن مرحوم را با اولیای خودش محشور و از زمره یاوران و اصحاب امام زمان علیه السلام قرار دهد آمین. مؤسسه پژوهشی تعالی مقدمه

مقدمه مؤلف

بسم الله الرحمن الرحيم وهو حسبي الحمد لله المنعم المنان، الذي جعل انتظار مولانا صاحب الزمان، افضل عبادات اهل الايمان و الصلاة على نبيه و صفيه محمّد الذي نزل عليه القرآن و على آله المعصومين، امناء الرحمن و حجج الله على الإنس و الجنّ و لعنة الله على اعدائهم؛ اهل الكفر و الطغيان. اما بعد؛ این بنده شرمنده گناهکار (۳) محمّد تقی بن عبدالرزاق موسوی اصفهانی «که خداوند متعال هر دو آنان را عفو فرماید» به برادران ایمانی عرض می‌نماید: از آنجا که در این روزگار، انتظار فرج و ظهور آخرین امام از خاندان امامان پاک‌علیهم السلام از افضل عبادات است؛ امامی که خداوند متعال، وی را برای خونخواهی و انتقام از اشرار و کافران ذخیره نموده است؛ یعنی امام غایب از نظر حضرت مهدی حجت بن الحسن العسکری - عجل الله تعالی فرجه الشریف - آن امام قائمی که همه در انتظار قیام اویند؛ لذا برای خدمت به آن امام بزرگوار و به جهت راهنمایی مردم به این امر جلیل و مهم، برخی از اخبار و روایات امامان معصومین علیهم السلام در فضیلت انتظار را در این مختصر جمع نمودم. امید آن دارم که در روز شمار (۴) از انصار و یاران آن امام نیکان قرار بگیرم. نام کتاب را «نور الابصار فی فضیله الانتظار» نهاده و آن را با یک مقدمه و سه مقصد و یک خاتمه مرتب نمودم.

پیشگفتار

بدان که مؤمن باید نیت و قصدش در انتظار امام زمان - عجل الله تعالی فرجه الشریف - فرمانبرداری از خداوند جهانیان و محض محبت رسول خدا و امامان معصوم «صلوات الله علیهم اجمعین» باشد، تا به این وسیله به همه ثواب‌های انتظار نایل گردد و رستگار شود، ان شاء الله. (۵)

مقصد اول فضیلت و ثواب انتظار

بیان برخی از روایات و اخباری که در ثواب و فضیلت انتظار، از معصومین علیهم السلام نقل شده است. در کمال الدین (۶) از حضرت صادق علیه السلام روایت شده که فرمودند: «هر یک از شما که با ایمان بمیرد و در حال انتظار باشد، مثل کسی است که در خیمه حضرت قائم علیه السلام و در خدمت آن جناب باشد». (۷) امام صادق علیه السلام در حدیث دیگری از پدران خود و از حضرت امیرالمؤمنین «علیهم السلام» روایت نموده است که ایشان فرمودند: «هر که انتظار فرج ما را داشته باشد؛ مانند کسی است که در راه خدا در خون خودش غلطیده باشد». (۸) همچنین امام صادق علیه السلام فرمودند: «خوشا به حال شیعیان قائم ما که در زمان غیبت ایشان، انتظار ظهور او را داشته باشند و در زمان ظهورش نیز، اطاعت او نمایند، هم اینان هستند که اولیای خداوند (۹) و در روز جزا، هیچ ترس و حزنی ندارند». (۱۰) از رسول خدا صلی الله علیه و آله روایت شده که فرمودند: «افضل عبادت‌ها، انتظار فرج داشتن است». (۱۱) در کتاب بحار الانوار (۱۲) از عبدالحمید واسطی (۱۳) نقل شده که می‌گوید: به حضرت امام محمد باقر علیه السلام عرض کردم: ما به جهت انتظار این امر از کسب و کار و بازار خود دست برداشته‌ایم؛ به گونه‌ای که نزدیک است برخی از ما به گدایی دچار شویم. امام باقر علیه السلام فرمودند: «ای عبدالحمید! آیا گمان می‌کنی، کسی که در راه خدا چنین کند، خداوند فرج و گشایش به او نمی‌دهد؟ آری، به خدا قسم که گشایش و فرج خواهد داد. خدا رحمت کند بنده‌ای را که خودش را برای یاری ما آماده نگه می‌دارد، خدا رحمت کند بنده‌ای را که امر ما را احیا می‌کند». عرض کردم: اگر پیش از ظهور قائم شما، در حال انتظار بمیرم چه ثوابی دارم؟ امام فرمود: «هر یک از شما که در حال انتظار حضرت قائم علیه السلام از دنیا برود و عزم یاری کردن ایشان را در زمان ظهورش داشته باشد؛ مثل کسی است که در رکاب او جهاد کرده و شهید شده باشد». (۱۴) از حضرت امام زین العابدین علیه السلام نقل شده که فرمودند: «انتظار فرج داشتن، از افضل اعمال است». (۱۵) در کتاب «احتجاج» (۱۶) نیز از امام زین العابدین علیه السلام روایت شده که به ابو خالد کابلی فرمودند: «زمان غیبت ولی خدا، طولانی خواهد شد، همان که دوازدهمین وصی رسول خدا صلی الله علیه و آله و امام بعد از آن جناب است. ای اباخالد! به درستی که مؤمنانی که در زمان غایب بودن او می‌باشند و اعتقاد و یقین به امامت وی دارند و انتظار زمان ظهورش را می‌کشند، از اهل هر زمانی بهترند؛ زیرا که خداوند تبارک و تعالی؛ چنان عقل و معرفت و هوشی به آنها عطا می‌فرماید که غایب بودن امامشان با حضور او، نزد آنها یکسان است، و آنان را در آن زمان به منزله کسانی قرار داده که در خدمت رسول خدا صلی الله علیه و آله با کافران و به وسیله شمشیر، جهاد نموده‌اند. ایشان مؤمنان خالص و شیعیان حقیقی ما هستند و به راستی که دعوت کنندگان به سوی دین خدای عزوجل در آشکار و نهان می‌باشند». (۱۷) و در خبر دیگر است که فرمودند: (۱۸) «هر مؤمنی که در زمان غیبت قائم ما بر ولایت ما ثابت بماند، حق تعالی ثواب هزار شهید را به او عطا می‌فرماید، که مثل شهدای بدر و احد باشند». (۱۹) مؤلف گوید: چون باقی بودن بر حال انتظار، لازمه ثبوت بر ولایت و علامت آن است؛ لذا می‌توان این ثواب‌ها را بر آن اثبات نمود. در کتاب کمال الدین، (۲۰) از صقر بن ابی دلف (۲۱) روایت شده که می‌گوید: از حضرت امام محمد تقی علیه السلام شنیدم که فرمودند: «امام بعد از من پسر من علی است، امر او امر من و گفتار او گفتار من و اطاعت او اطاعت من است. امام بعد از او پسرش حسن است، امر او امر پدرش علی می‌باشد، قول او قول پدرش و طاعت او طاعت پدرش است». آنگاه ساکت شدند، عرض کردم: یابن رسول الله! پس امام بعد از امام حسن عسکری علیه السلام کیست؟ حضرت گریه شدیدی نموده؛ آنگاه فرمودند: «به درستی که امام بعد از امام حسن عسکری علیه السلام، پسر اوست؛ که قائم به حق و منتظر است». گفتم: یابن رسول الله! چرا او را قائم می‌نامند؟ فرمودند: «زیرا زمانی قیام می‌فرماید که نام او از میان رفته باشد و بیشتر معتقدین به امامت او، به جهت غیبت طولانی، از دین برگردند». گفتم: چرا او را منتظر نامند؟ فرمودند: به جهت آنکه برای او غیبتی اتفاق می‌افتد که آن روزگاران بسیار می‌شود و زمان آن طول می‌کشد، پس مؤمنان خالص به انتظار او باقی می‌مانند، و شک کنندگان او را انکار می‌کنند، و انکار کنندگان ذکر او را استهزا می‌نمایند. کسانی که برای

ظهورش وقت معین می‌کنند، دروغ گو می‌باشند و کسانی که عجله می‌کنند هلاک می‌شوند؛ یعنی از دین بر می‌گردند؛ اما کسانی که فرمانبردار امامان خود هستند؛ (یعنی چون و چرا نمی‌کنند و به دستورالعمل امامان دین رفتار می‌کنند) نجات می‌یابند». (۲۲) مؤلف گوید: مراد از عجله‌ای که باعث هلاکت می‌شود را در مقدمه کتاب «کنز الغنائم» بیان نموده‌ام. (۲۳) از حضرت امیرمؤمنان علیه السلام روایت است که فرمودند: «منتظر فرج باشید و از رحمت خداوند ناامید نباشید؛ به درستی که پسندیده‌ترین اعمال به سوی حق تعالی، انتظار فرج است». (۲۴) از حضرت صادق علیه السلام روایت شده که فرمودند: «اگر هر یک از شما در حالتی بمیرد که انتظار ظهور امام زمان علیه السلام را داشته باشد؛ مانند کسی است که با حضرت قائم علیه السلام و در خیمه آن حضرت باشد». آنگاه اندکی سکوت کرده و سپس فرمودند: «بلکه مانند کسی است که در رکاب او جهاد کند». و سپس فرمودند: «نه، به خدا قسم! بلکه مانند کسی است که در رکاب حضرت رسول خدا صلی الله علیه و آله شهید شده باشد». (۲۵) حقیق گوید: در این حدیث، سه درجه از ثواب را به تدریج ذکر فرموده‌اند که برای منتظران ظهور حضرت قائم - عجل الله تعالی فرجه الشریف - خواهد بود. در کتاب بحار الانوار از حضرت امیرمؤمنان علیه السلام حدیث روایت شده که خلاصه‌اش چنین است: خداوند متعال به کسانی که در زمان غیبت امام، انتظار ظهور او را دارند و دین خود را محکم نگاه می‌دارند، ثواب و پاداش واقعی و کامل را عطا می‌فرماید؛ مانند آنچه که در مقابل عمل به احکام واقعی و عبادات صحیح قرار داده است؛ گرچه آنها به سبب غایب بودن آن حضرت، دسترسی به فهمیدن حکم‌های واقعی و عبادات حقیقی نداشته باشند. یعنی به ازای اعمال و عبادات ظاهریه که مطابق تکلیف فعلی خود به جا می‌آورند، اجر و ثواب اعمال و عبادات کامل حقیقی را مرحمت می‌فرماید، به واسطه فضیلت زیادی که انتظار ظهور امام علیه السلام دارد. در کتاب «نجم الثاقب» (۲۶) از کتاب غیبت شیخ طوسی رحمه الله (۲۷) نقل کرده که مفضل (۲۸) می‌گوید: در خدمت امام صادق علیه السلام سخنی از قائم - عجل الله تعالی فرجه الشریف - ذکر کردیم و اینکه اگر کسی از اصحاب ما بمیرد و انتظار امام زمان علیه السلام را داشته باشد، حضرت فرمودند: «آنگاه که حضرت قائم علیه السلام ظهور فرمایند، شخصی بر سر قبر مؤمن می‌آید و به او می‌گوید: ای فلانی! به درستی که صاحب و امام تو ظهور کرده است، پس اگر خواهی که به او ملحق شوی، ملحق شو و اگر می‌خواهی در نعمت پروردگارت باقی بمانی پس همین جا اقامت داشته باش». (۲۹) مؤلف گوید: از این حدیث ظاهر می‌شود که مسئله زنده شدن در زمان ظهور آن بزرگوار، یکی از فواید انتظار است؛ چنان‌که این فایده در دعای برای آن حضرت نیز وارد شده است. (۳۰) از ابی حمزه (۳۱) روایت شده است که می‌گوید: به حضرت صادق علیه السلام عرض کردم: فدایت شوم! من پیر و بی‌قوه شده‌ام و اجلم نزدیک شده است و می‌ترسم پیش از وقوع امر فرج شما بمیرم. حضرت فرمودند: «ای اباحمزه! هر کسی که به ما ایمان بیاورد و حدیث ما را تصدیق کند و منتظر زمان فرج ما باشد، مثل کسی می‌ماند که در زیر علم حضرت قائم - عجل الله تعالی فرجه الشریف - شهید شده باشد؛ بلکه ثواب کسی را دارد که در رکاب حضرت رسول صلی الله علیه و آله شهید شده باشد». (۳۲) در حدیث دیگری از آن حضرت روایت شده که فرمودند: «هر یک از شماها که بمیرد؛ در حالی که انتظار فرج را داشته باشد، نزد حق تعالی افضل است از بسیاری از شهیدان بدر و احد». (۳۳) در برهان (۳۴) از مسعده (۳۵) روایت شده که گفته است: در محضر مبارک حضرت صادق علیه السلام بودم که پیرمردی خمیده وارد شد؛ در حالی که به عصای خود تکیه نموده بود، سلام کرد و حضرت نیز جواب سلامش را دادند؛ آنگاه عرض کرد: یابن رسول الله! دست خود را بدهید تا من ببوسم. حضرت دست خود را دادند و او بوسید؛ آنگاه شروع به گریه کرد. حضرت صادق علیه السلام فرمودند: «ای شیخ و ای پیرمرد! چرا گریه می‌کنی؟» عرض کرد: فدایت شوم! به اندازه صد سال است که عمرم در انتظار قائم شما گذشته است؛ هر ماهی که نو می‌شود، می‌گویم در این ماه ظاهر می‌شود، و هر سالی که تازه می‌شود، می‌گویم در این سال واقع می‌شود؛ اکنون پیر و ناتوان شده‌ام و اجلم فرا رسیده؛ ولی هنوز به مراد دل خود نرسیده‌ام و ظهور فرج شما را ندیده‌ام. «مؤلف گوید: گذشت عمر من اندر فراق یار دریغ ز هجر غرقه خون شد دل فکار دریغ شد از فراقش روز من سیاه چون شب تار گذشت عمر و بمردم در انتظار،

دریغ» پس چرا گریه نکنم و حال آنکه بعضی از شما (اهل بیت علیهم السلام) را پراکنده در اطراف زمین و بعضی دیگر را کشته به ظلم اعدای دین می‌بینم؟ حضرت صادق علیه السلام نیز گریان شدند و فرمودند: «ای شیخ! اگر زنده ماندی تا زمانی که قائم ما را ببینی، به مقام رفیع بسیار عالی خواهی رسید و اگر پیش از ظهور آن حضرت و در انتظار ایشان مُردی، پس در روز قیامت در زمره آل محمد «صلوات الله علیهم اجمعین» محشور خواهی شد. و آل محمد «صلی الله علیه و آله» ما هستیم که امر نموده که همه به ما تمسک نمایند، در آنجا که فرمود: «أنتی مخلف فیکم الثقلین فتمسکوا بهما لن تضلّوا؛ کتاب الله و عترتی اهل بیتی»؛ (۳۶) به درستی که من دو چیز بزرگ عالی مقام در میان شما می‌گذارم، پس به آنها متوسل شوید تا هیچ وقت گمراه نشوید، یکی کتاب خدا؛ قرآن و دیگری عترت من که اهل بیت من هستند». آن پیرمرد، چون این بشارت و مژده عظیم را شنید، جزع و گریه‌اش ساکت گردید و گفت: مرا با وجود این بشارت، باکی از مرگ نیست. آنگاه حضرت صادق علیه السلام فرمودند: «ای پیرمرد! بدان که قائم ما از صلب حضرت امام حسن عسکری علیه السلام متولد خواهد شد، او نیز از صلب امام علی النقی علیه السلام به دنیا خواهد آمد و امام علی النقی علیه السلام از امام محمد تقی علیه السلام و ایشان از حضرت علی بن موسی علیه السلام و امام رضا علیه السلام از صلب حضرت موسی کاظم علیه السلام که او پسر من می‌باشد و از من متولد شده است. ما دوازده نفریم که تمام ما معصوم و از هر گناه و آلودگی، پاک می‌باشیم». (۳۷) تذکر: اختلافی که در ثواب انتظار امام زمان علیه السلام در بعضی از اخبار و روایات مشاهده می‌شود، به جهت تفاوت در درجات انتظار و معرفت و تقوای منتظران است؛ البته که هر کسی شناخت و تقوایش کامل‌تر است، ثوابش نیز بیشتر و کامل‌تر خواهد بود.

مقصد دوم وجوب انتظار و شرط قبولی اعمال

مقصد دوم کتاب، در توضیح این مطلب است که انتظار ظهور حضرت قائم - عجل الله تعالی فرجه الشریف - هم یکی از واجبات است و هم شرط قبولی سایر اعمال نیز می‌باشد. در کتاب اصول کافی (۳۸) از اسماعیل جعفی (۳۹) روایت شده که می‌گوید: شخصی بر حضرت امام باقر علیه السلام وارد شد که همراه او صحیفه‌ای بود، حضرت به او فرمودند: «آیا این صحیفه «مخاصم» است که در آن از دینی سؤال شده که به واسطه آن، اعمال انسان به درجه قبول می‌رسد؟» عرض کرد: آری، خدا شما را رحمت کند، مراد من نیز همین است. حضرت فرمودند: «آن دینی که به سبب آن، اعمال قبول می‌شود این است: شهادت به یگانگی خدا و اینکه شریک ندارد، شهادت به رسالت خاتم انبیا محمد صلی الله علیه و آله، اقرار به حقانیت تمام آنچه که از جانب حضرت حق تعالی خبر داده، دوستی با ما اهل بیت، بیزاری از دشمنان ما، فرمانبرداری از امر ما، پرهیزکاری از گناهان، تواضع و انتظار داشتن از برای ظهور قائم ما؛ به درستی که برای ما دولتی است که هر وقت خدا بخواهد، آن را ظاهر می‌گرداند». (۴۰) همچنین در کتاب غیبت شیخ نعمانی رحمه الله (۴۱) از ابوبصیر (۴۲) روایت کرده که می‌گوید: روزی حضرت صادق علیه السلام فرمودند: «آیا می‌خواهید شما را به چیزی خبر دهم که حق تعالی با نبودن آن، هیچ عملی را از بندگان قبول نمی‌فرماید؟ عرض کردم: بلی. حضرت فرمود: آن، شهادت به یگانگی خداست، و آنکه حضرت محمد صلی الله علیه و آله بنده و پیامبر اوست، اقرار به آنچه خدا به آن امر فرموده، دوستی ما و بیزاری از دشمنان ما یعنی دشمنان ائمه و فرمان بردار بودن از برای ائمه اطهار علیهم السلام، پرهیزکاری از گناهان، کوشش نمودن در اطاعت خدا (یعنی در ادای واجبات شرعی) یقین داشتن (در امر اصول دین و حقیقت امر ائمه طاهریں علیهم السلام)، انتظار داشتن برای ظهور حضرت قائم - عجل الله تعالی فرج الشریف - آنگاه فرمودند: از برای ما دولتی هست که خداوند آن را ظاهر می‌گرداند هر وقت که بخواهد». (۴۳) روایت دیگر در کتاب کمال الدین (۴۴) از حضرت عبدالعظیم (۴۵) است که فرمود: به محضر سید خود حضرت امام محمد تقی علیه السلام وارد شدم و قصد داشتم از آن جناب سؤال کنم که آیا قائم همان مهدی است یا فردی غیر از اوست؟ حضرت پیش از سؤال کردن من، به اعجاز الهی فرمودند: «ای ابوالقاسم! به درستی که قائم ما

همان مهدی است، که انتظار او را داشتن در زمان غایب بودنش و اطاعت و پیروی از او در زمان ظهورش واجب است، او سومین فرزند از نسل من است». (۴۶) شیخ صدوق رحمه الله در کمال الدین (۴۷) با سند صحیح از حضرت صادق علیه السلام روایت کرده که فرمودند: «نزدیک‌ترین حالات بندگان به خدا که در آن حال از آنها خوشنودتر از هر زمانی است، آن وقتی است که امام آنها غایب و از نظر آنان پنهان می‌باشد و مکان او را نمی‌دانند و با وجود این، یقین دارند که حجت الهی موجود است، پس در آن زمان باید، هر صبح و شام منتظر فرج باشند». (۴۸) مؤلف گوید: مراد از «هر صبح و شام»، کنایه از استمرار و دوام است؛ یعنی در هیچ حالی و در هیچ وقتی و در هیچ ماه و سالی نباید مأیوس از ظهور امام علیه السلام باشند؛ بلکه هرچه غیبت آن حضرت طولانی‌تر می‌شود باید امیدشان به نزدیکی زمان ظهور او بیشتر گردد و یقین ایشان به وجود مبارک او محکم‌تر و ثابت‌تر شود؛ زیرا که خود این طول غیبت، از امور غیبی است که ائمه ما علیهم السلام پیش از وقوع آن خبر داده‌اند. مؤلف گوید: هر دم در انتظار تو عمرم گذر کند آن دگر امید مرا بیشتر کند نوعی اثر نموده به قلبم جداییات کاندر رگی ضعیف اثر نیست کند

مقصد سوم: معنای انتظار

مقصد سوم در بیان معنای انتظار و مقدار واجب از آن است که به نحو اختصار ذکر می‌کنیم. بدان که اصل انتظار، امری قلبی است که امور و اعمال ظاهری و بدنی فراوانی از آن ظاهر می‌شود و بر حسب تفاوت درجات انتظار، آن اعمال نیز متفاوت می‌باشد. اما اینکه مقدار واجب انتظار قلبی برای ظهور آن بزرگوار چقدر است، آنچه از اخبار و روایات ظاهر می‌شود این است که مؤمن باید یقین داشته باشد به اینکه: حضرت قائم - عجل الله تعالی فرجه الشریف - که امام دوازدهم است و فرزند بدون واسطه حضرت امام حسن عسکری علیه السلام است، از روزی که متولد شده، تاکنون زنده است و با همین بدن عنصری باقی است و در همین عالم است و نمرده است و نخواهد مُرد تا اینکه با همین بدن عنصری ظاهر شود و در همین عالم نیز سلطنت و حکومت کند و عالم را پر از عدل نماید و دین اسلام را در تمام عالم رواج دهد. ظهور او وقت معینی ندارد که کسی بداند؛ بلکه احتمال دارد در همین سال واقع شود و احتمال دارد سال‌های بسیار دیگری تأخیر بیفتد. مؤمن باید در هیچ حالی از حال‌ها، و هیچ سالی از سال‌ها، از ظهور آن جناب ناامید نباشد، بلکه باید همیشه اوقات و تمامی سال‌ها، امیدوار به ظهور سراسر سرور آن بزرگوار باشد. پس اینکه بعضی از نادان‌ها، از روی حدس و گمان و خیال، می‌گویند: امام زمان علیه السلام به این زودی ظاهر نمی‌شود، یا تا صد سال دیگر هم ظهور نمی‌کند، خطا و اشتباه است و برخلاف دستوراتی است که از ائمه اطهار علیهم السلام نقل شده است؛ بلکه در اخبار زیادی تصریح فرموده‌اند که ظهور آن حضرت، ناگهانی (بغتةً) واقع می‌شود (۴۹) و علامات حتمی ظهور؛ مثل خروج سفیانی و صیحه آسمانی و قتل نفس زکیه؛ (۵۰) نیز همه در یک سال نزدیک به هم واقع می‌شود؛ چنان‌که به طور مشروح و با شواهد دیگر در کتاب «مکیال المکارم» ذکر نموده‌ام. (۵۱) پس ممکن است که ظهور در همین سال واقع شود و نیز ممکن است سال‌های بسیار دیگری هم به تأخیر افتد؛ ولی مؤمن نباید هیچ وقت ناامید باشد. همچنین این نیز خطا و اشتباه است که کسی به طور قطع و یقین حکم کند که ظهور در فلان وقت یا فلان سال واقع می‌شود؛ بلکه در روایات فراوان و معتبری امر فرموده‌اند که هر کس برای ظهور حضرت قائم - عجل الله تعالی فرجه الشریف - وقت تعیین نماید را تکذیب نماید؛ (۵۲) زیرا علم به آن مخصوص خداوند عالمیان است. انتظار و رابطه آن با اعمال اما مقدار واجب از انتظار بدنی که از انتظار قلبی متجلی می‌شود، این است که مؤمن باید از معاصی و گناهان اجتناب نماید، و صفات بد را از خود دور نماید و خود را به صفات خوب و نیکو متصف کند تا اینکه اگر زمان ظهور آن حضرت را درک نمود مورد مرحمت و احسان آن جناب باشد و آن حضرت از او خوشنود باشند، نه اینکه دل آزرده باشند؛ چنان‌که در روایتی ابوبصیر از حضرت صادق علیه السلام نقل کرده که ایشان فرمودند: «هر کسی دوست دارد که از اصحاب حضرت قائم علیه السلام باشد باید انتظار ظهور آن حضرت را داشته باشد و عمل او بر طبق ورع و پرهیزکاری باشد و خود را به صفات خوب و

اخلاق پسندیده متصف و آراسته نماید، در حالی که منتظر ظهور آن حضرت است. پس چنین کسی اگر از دنیا برود و ظهور حضرت قائم علیه السلام بعد از او واقع شود، ثواب کسی را دارد که فیض حضور آن جناب را درک نموده باشد و از یاران و اصحاب او باشد. پس در طاعت و پرهیزکاری سعی کنید و منتظر ظهور امام قائم علیه السلام باشید». (۵۳) در کتاب بحار الانوار (۵۴) و احتجاج (۵۵) توقیعی از امام زمان علیه السلام نقل شده که می‌فرماید: «باید هر یک از شما کاری بکند و نوعی رفتار نماید که به محبت ما نزدیک شود و احتراز و پرهیز نماید از عملی که او را به غضب ما نزدیک می‌کند...». (۵۶) انتظار قلبی کامل اما انتظار قلبی کامل، به این حاصل می‌شود که شخص مؤمن، در هیچ حالی از حالات، و هیچ وقتی از اوقات، و هیچ مکانی از مکان‌ها، از یاد امامش و انتظار قدوم مبارکش خالی و فارغ نباشد؛ بلکه اگر در مجالس و محافل مردم هم حاضر می‌شود و با اهل عالم گفتگو می‌کند، قلبش پیش امام علیه السلام باشد و به انتظار او و خیال او و شوق وصال او باشد؛ مثل شخصی که فقط یک فرزند داشته باشد و آن یک نفر هم دارای تمام کمالات و صفات خوب باشد که از وی انواع و اقسام فایده‌ها و منافع را بهره ببرد، چنین فرزندی اگر به سفر رفته باشد و پدر نیز از جا و منزل او خبر نداشته باشد، آیا تصور می‌شود که این پدر حتی یک ساعت هم از خیال فرزند بیرون برود، یا آنکه پدر از جستجوی او غافل بماند؟! هرگز؛ بلکه تمام شب و روز و در همه ساعات، حالات، حرکات و سکنت، محبوب او پیش نظر او ممثل و مجسم است؛ چنان که شاعر می‌گوید: ای غایب از دو دیده چنان در دل منی کز لب گشودنت به من آواز می‌رسد اگر محبت مؤمن به امام زمان علیه السلام به این درجه رسید، ایمانش کامل می‌شود؛ چنان که در حدیث نبوی که کتاب دارالسلام (۵۷) و غیر آن روایت کرده‌اند، رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمودند: «ایمان مؤمن کامل نمی‌شود؛ مگر وقتی که من در نزد او از خودش عزیزتر باشم و اولاد من در نزد او از فرزندان خودش عزیزتر باشند، و اهل بیت من نزد او از خانواده خودش عزیزتر باشند و امور مربوط به من نزد او مهم‌تر از امور مربوط به خودش باشد». (۵۸) و همین که انتظار قلبی به این درجه از کمال رسید، آثار ظاهری آن هم به درجه کمال می‌رسد.

خاتمه

آثار و نشانه‌های درجه کامل انتظار بحث خاتمه در بیان علامات و آثار درجه کامل انتظار است که به نحو اختصار ذکر می‌شود و آن دوازده اثر و نشانه است: اول: اولین نشانه درجه کامل انتظار این است که شخص منتظر در زمان فراق محبوب خود، دائماً محزون و غمگین است؛ چنان که از حضرت رضاعلیه السلام در توصیف حال مؤمنان در زمان غایب بودن امام زمان علیه السلام روایت شده است. برای مغموم بودن مؤمن در زمان غیبت، جهات و دلایل دیگری نیز موجود است؛ مثل ضعف اهل اسلام؛ غلبه معاندان، مخفی بودن احکام واقعی، خارج بودن حکومت ظاهری از دست امام زمان علیه السلام و غیر اینها که با ظهور آن حضرت - عجل الله تعالی فرجه الشریف - تمام آنها رفع می‌شود، ان شاء الله. دوم: گریان بودن در انتظار آن حضرت؛ چنان که از حضرت صادق علیه السلام روایت شده است. (۵۹) سوم: همیشه به یاد آن حضرت بودن و لحظه‌ای خود را از ذکر و فکر او فارغ نگذاشتن. چهارم: از اهل دنیا کناره‌گیری کردن و ترک معاشرت با آنان نمودن؛ مگر به مقدار حاجت و ضرورت. پنجم: در اکثر اوقات؛ مخصوصاً آنگاه که احتمال اجابت دعا بیشتر است برای آن جناب دعا کردن و فرج و ظهورش را از خداوند طلب نمودن. ششم: ترغیب و تشویق مؤمنان و تقاضا از آنان برای دعا کردن به آن حضرت؛ زیرا که شخص منتظر حقیقی، به هر وسیله‌ای که احتمال نزدیک شدن وصال محبوب خود را بدهد، مشتاقانه در تحصیل آن کوشش و اقدام می‌نماید. هفتم: هرچه غایب بودن امام طولانی‌تر می‌شود، شوق شخص منتظر، شدیدتر و زیادتر می‌شود. هشتم: منتظر حقیقی، در زمان انتظار محبوب خود، بر سختی‌ها صبر می‌نماید و آنها را در کنار این امر بزرگ، سهل و سبک می‌شمارد. در کتاب خرایج (۶۰) از حضرت رسول صلی الله علیه و آله روایت است که به اصحاب خود فرمودند: «بعد از شما گروهی می‌آیند که هر یک نفر از آنها، پاداش و ثوابش معادل ثواب پنجاه

نفر از شماست». گفتند: ای رسول خدا! در جنگ بدر و احد (۶۱) ما همراه شما بودیم. قرآن هم از ما تعریف نموده است. (پس چطور؟) حضرت فرمود: «شما به سختی‌ها و مشکلاتی که آنها مبتلا می‌شوند، دچار نشده‌اید و به اندازه‌ای که آنان صبر می‌کنند، صبر ننموده‌اید». (۶۲) مؤلف گوید: برای مؤمن واقعی، هیچ سختی و بلائی، از دوری و فراق و غیبت امام او بزرگ‌تر نیست. به همین جهت است که مؤمنان این زمان نسبت به مؤمنان زمان‌های گذشته برتری دارند. نهم: زمانی که شخص منتظر به حد کمال خود برسد، سختی‌ها و مشکلات زمان (۶۳) انتظار که بر او وارد می‌شود، آسان شده و از آنها لذت می‌برد و به سبب شوق وصال و لقای محبوب، آن دردها و رنج‌ها را احساس نمی‌کند. لذت دیوانگی در سنگ طفلان خوردن است حیف از آن اوقات مجنون را که در هامون گذشت دهم: آنگاه که انتظار و مقام محبت، شدید شود، خواب و خوراک شخص منتظر کم می‌شود، حتی کار به جایی می‌رسد که به هیچ چیز دیگری توجه و التفات نمی‌کند و از خود بی‌خود می‌شود؛ چنان که برای امامان معصوم علیهم السلام این حالات در هنگام نماز اتفاق می‌افتاد. (۶۴) یازدهم: با کامل شدن انتظار، شخص منتظر از هیچ یک از امور دنیا لذت نخواهد برد، بلکه لذت او تنها در ذکر محبوب و معشوق خود خلاصه و منحصر می‌شود. شیخ سعدی می‌گوید: گر مرا هیچ نباشد، نه به دنیا، نه به عقبی چون تو دارم همه دارم دگرم هیچ نباید هر کدام از این موارد نیاز به توضیح بیشتری دارد؛ لکن با اختصار این کتاب سازگار نیست. دوازدهم: یکی دیگر از علامات انتظار، آمادگی برای ورود محبوب است که آمادگی و مهیا بودن برای ظهور حضرت صاحب الامر علیه السلام نیز دارای نشانه‌هایی است. ۱- عزم حقیقی بر یاری و پیروی از آن جناب، ۲- آراستگی به صفات نیکو و نیز دور شدن از صفات زشت و آنچه که او نمی‌پسندد. شاعر می‌گوید: آینه شو جمال پری طلعتان طلب جاروب کن تو خانه و پس میهمان طلب ۳- مواظبت در انجام کامل طاعات و عبادات واجب و مستحب و نیز ترک محرمات و مکروهات شرعی؛ ۴- مهیا نمودن اسلحه مورد نیاز؛ ۵- مرابطه و پاسداری، آن گونه که در کتاب «وظیفه الانام» ذکر نموده‌ام؛ ۶- مواظبت در خواندن دعای عهد کوچک و بزرگ که در کتاب وظیفه الانام (۶۵) نقل نموده‌ام و در کتاب زادالمعاد (۶۶) نیز ذکر شده است. پایان کتاب نورالابصار فی فضیله الانتظار

فهرست منابع

- ۱- قرآن کریم ۲- احتجاج، طبرسی ۳- ارشاد القلوب، حسن بن ابی الحسن دیلمی ۴- اعلام الدین، حسن بن ابی حسن دیلمی ۵- اعلام الوری، طبرسی ۶- اقبال الاعمال، سید بن طاووس ۷- الخرائج و الجرائح، قطب الدین راوندی ۸- الخصال، شیخ صدوق ۹- الدعوات، قطب الدین راوندی ۱۰- الصراط المستقیم، علی بن یونس نباتی ۱۱- الغیبه، شیخ طوسی ۱۲- الغیبه، محمد بن نعمانی ۱۳- الکافی، کلینی ۱۴- المحاسن، احمد بن محمد بن برقی ۱۵- المزار، شیخ مفید ۱۶- المصباح، کفعمی ۱۷- النجم الثاقب، میرزا حسین نوری ۱۸- امالی، شیخ صدوق ۱۹- امالی، شیخ طوسی ۲۰- بحار الانوار، علامه مجلسی ۲۱- بلد الامین، کفعمی ۲۲- تأویل الآیات، سید شرف الدین حسینی استرآبادی ۲۳- تحفه العقول، حسن بن شعبه حرّانی ۲۴- ثواب الاعمال، شیخ صدوق ۲۵- رجال، شیخ طوسی ۲۶- رسائل، شهید ثانی ۲۷- زاد المعاد، علامه مجلسی ۲۸- علل الشرائع، شیخ صدوق ۲۹- کامل الزیارات، ابن قولویه قمی ۳۰- کشف الغمه، علی بن عیسی اربلی ۳۱- کفایت الاثر، علی بن محمد خزاز ۳۲- کمال الدین و تمام النعمه، شیخ صدوق ۳۳- مصباح المتجهّد، شیخ طوسی ۳۴- معجم الرجال الحدیث، آیت الله خویی ۳۵- مفاتیح الجنان، شیخ عباس قمی ۳۶- مکیال المکارم، محمد تقی موسوی ۳۷- منتخب الاثر، صافی گلپایگانی ۳۸- منتخب الانوار، نبلی نجفی ۳۹- میزان الحکمه، محمدی ری شهری ۴۰- وسائل الشیعه، شیخ حرّ عاملی

پی نوشت‌ها

(۱) به معنای «نور دیدگان، در فضیلت و پاداش انتظار امام زمان علیه السلام» که ما آن را به «چشم روشنی منتظران» نام نهادیم. (۲) نسخه خطی کتاب را از کتاب‌خانه مسجد اعظم قم که اینک (سال ۱۳۸۷) در مدرسه فیضیه مستقر می‌باشد دریافت نمودیم و همین‌جا از مسئولان محترم آن تقدیر و تشکر به عمل می‌آید. (۳) کلماتی همچون: «بنده، حقیر، احقر، شرمنده، جانی، سراپا تقصیر و ...» تعبیراتی است که بندگان خالص و مخلص خداوند در برابر حق تعالی به کار می‌برند؛ یعنی همیشه خود را خطاکار و گناهکار و شرمنده می‌بینند و اشتباه خود را جنایت می‌دانند. به همین جهت است که عالم بزرگواری؛ چون آیت الله محمد تقی اصفهانی، چنین القابی را برای خود به کار می‌برد. (۴) روز شمار» ترجمه عبارت «یوم الحساب» می‌باشد که در آیات متعددی از قرآن کریم به آن اشاره شده است؛ از جمله سوره ص، آیه ۱۶ و نیز آیه ۲۶. (۵) چرا که اخلاص در هر کاری یعنی انجام عمل فقط برای خدا، و برای رسیدن به ثواب‌های وعده داده شده الهی بخصوص این عمل شریف، چنان‌که در آینده توضیح داده خواهد شد. (۶) کمال الدین و تمام النعمه» از تألیفات مشهور ابوجعفر محمد بن علی بن الحسین بن موسی بن بابویه قمی، معروف به شیخ صدوق متوفی ۳۸۱ ق است که پیرامون امام زمان علیه السلام نگاشته شده است. این حدیث در ج ۲، ص ۶۴۴ آمده است. (۷) متن حدیث: «من مات منکم علی هذا الامر منتظراً له کان کمن کان فی فسطاط القائم علیه السلام»؛ «غیبت نعمانی»، ص ۲۰۰؛ «المحاسن»، ج ۱، ص ۱۷۳؛ «اعلام الدین»، ص ۴۴۹؛ «بحارالانوار»، ج ۵، ص ۱۲۵؛ «الوافی»، ج ۲، ص ۴۴۱. (۸) المنتظر لامرنا کالمشطح بدمه فی سبیل الله» - «بحارالانوار»، ج ۵۲، ص ۱۲۳ و ج ۶۵، ص ۶۱؛ «کمال الدین و تمام النعمه»، ج ۲، ص ۶۴۵. (۹) اشاره به آیه شریفه ۶۲ سوره یونس: «أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ» آگاه باشید (دوستان و) اولیای خدا، نه ترسی دارند و نه غمگین می‌شوند! (۱۰) کمال الدین»، ج ۲، ص ۳۵۷؛ «بحارالانوار»، ج ۵۲، ص ۱۴۹. (۱۱) بحارالانوار»، ج ۵۲، ص ۱۲۵؛ «کمال الدین و تمام النعمه»، ج ۱، ص ۲۸۷. (۱۲) کتاب شریف «بحارالانوار» تألیف عالم بزرگوار شیعه علامه محمد باقر مجلسی در قرن ۱۲ ه. ق است که بسیاری از احادیث معصومین علیهم السلام را در موضوعات مختلف جمع آوری نموده و در چاپ‌های متعددی منتشر شده است و معروف‌ترین آن چاپ ۱۱۰ جلدی بیروت می‌باشد. (۱۳) عبدالحمید واسطی از اصحاب امام باقر و امام صادق علیهما السلام می‌باشد، از سؤال و جوابی که کرده معلوم می‌شود از شیعیان دوازده امامی بوده است. «رجال شیخ طوسی»، ص ۲۱۴؛ «خاتمه المستدرک»، ج ۸، ص ۱۱۵؛ «معجم رجال الحدیث»، ج ۱۰، ص ۳۰۹. (۱۴) کافی»، ج ۸، ص ۸۰؛ «بحارالانوار»، ج ۵۲، ص ۱۲۶؛ «الصراط المستقیم»، ج ۲، ص ۲۶۲؛ «کمال الدین و تمام النعمه»، ج ۲، ص ۶۴۴؛ «المحاسن»، برقی، ج ۱، ص ۱۷۳. (۱۵) کمال الدین و تمام النعمه»، ج ۲، ص ۶۴۴؛ «بحارالانوار»، ج ۵۲، ص ۱۲۸؛ البته بیشتر منابع این حدیث را به رسول خدا صلی الله علیه وآله اسناد داده‌اند. (۱۶) کتاب «احتجاج» تألیف ابومنصور احمد بن علی بن ابی طالب الطبرسی از علمای قرن ۴ ه. ق. (۱۷) بحارالانوار»، ج ۳۶، ص ۳۸۶ و ج ۵۲، ص ۱۲۲؛ «احتجاج»، ج ۲، ص ۳۱۷؛ «اعلام الوری»، ص ۴۰۷؛ «کمال الدین و تمام النعمه»، ج ۱، ص ۳۱۹. (۱۸) علی بن الحسین، امام سجاد (علیه السلام). (۱۹) بحارالانوار»، ج ۵۲، ص ۱۲۵؛ «اعلام الوری»، ص ۴۲۸؛ «الدعوات»، ص ۲۷۴؛ «منتخب الانوار»، ص ۷۹؛ «کشف الغمّه»، ج ۲، ص ۵۲۲. (۲۰) کمال الدین و تمام النعمه»، ج ۲، ص ۳۷۸. (۲۱) الصقر بن ابی دلف الکرخی که از امام محمد تقی و امام هادی علیهما السلام احادیثی نقل کرده است. - «معجم رجال حدیث»، ج ۱۰، ص ۱۵۲. (۲۲) الصراط المستقیم»، ج ۲، ص ۲۳۰؛ «بحارالانوار»، ج ۵۱، ص ۱۵۷؛ «کفایة الاثر»، ص ۲۸۳؛ «کمال الدین و تمام النعمه»، ج ۲، ص ۳۷۸. (۲۳) کنز الغنائم فی فوائد الدعا للقائم علیه السلام». (۲۴) بحارالانوار»، ج ۵۲، ص ۱۲۳؛ «الخصال»، شیخ صدوق، ج ۲، ص ۶۱۶؛ «تحف العقول»، ص ۱۰۴. (۲۵) المحاسن»، ج ۱، ص ۱۷۴؛ «بحارالانوار»، ج ۵۲، ص ۱۲۶. (۲۶) کتاب «نجم الثاقب» تألیف مرحوم محدث میرزا حسین نوری در قرن ۱۳ می‌باشد که در احوال امام زمان علیه السلام نگاشته شده است. (۲۷) غیبت طوسی»، ص ۴۵۸. «کتاب الغیبه» تألیف شیخ الطائفه ابوجعفر محمد بن الحسن الطوسی معروف به شیخ طوسی (۳۸۵ - ۴۶۰ ه. ق.). (۲۸) مفضل بن عمر از یاران نزدیک امام صادق علیه السلام می‌باشد که گاه مورد حسد برخی قرار گرفته و برخی دیگر نیز او را به غلو نسبت داده و تضعیف نموده‌اند. «احکام

المحبوسین فی الفقه الجعفری»، ص ۱۵؛ «رجال ابن غضائری»، ج ۶، ص ۲۵۶؛ «رجال ابن داود»، ص ۵۱۸؛ «رجال علامه»، ص ۲۵۸. (۲۹ بحار الانوار»، ج ۵۳، ص ۹۱؛ «الخرائج و الجرائح»، ج ۳، ص ۱۱۶۶؛ «غیبت طوسی»، ص ۴۵۸؛ «منتخب الاثر فی الامام الثانی عشر»، حضرت آیت الله صافی گلپایگانی؛ «میزان الحکمه»، ج ۲، ص ۱۰۳۶. ۳۰. بحار الانوار»، ج ۹۹، ص ۱۱۱؛ «مفاتیح الجنان»، دعای عهد؛ «مصباح المتهدد»، ص ۲۲۷؛ «المزار الکبیر»، ص ۶۶۳؛ «الاقبال»، ج ۱، ص ۲۳۹؛ «مصباح کفعمی»، ص ۵۵۰؛ «بلد الامین»، ص ۸۲. ۳۱. ابو حمزه ثمالی، که نام وی ثابت بن دینار می‌باشد؛ از اصحاب خاص امامان بوده که هم از امام سجاده علیه السلام و هم امام باقر علیه السلام و هم امام صادق علیه السلام و امام کاظم علیه السلام روایت نقل کرده است. از امام رضا علیه السلام نقل شده که ابو حمزه ثمالی، در زمان خودش مانند لقمان در زمانش بوده که چهار امام را خدمت نموده است. «تاریخ الفقهاء و الرواة»، ج ۱۴، ص ۷۰؛ «رجال کشی»، ص ۲۰۱؛ «رسائل شهید ثانی»، ج ۲، ص ۹۲۳. ۳۲. بحار الانوار»، ج ۲۷، ص ۱۳۸ و ج ۶۵، ص ۱۴۱؛ «تأویل الآیات»، ص ۶۴۰. ۳۳. این حدیث از امام سجاده علیه السلام روایت شده است. ۳۴. کتاب «البرهان فی تفسیر القرآن» علامه سید هاشم بحرانی. ۳۵. نام وی مسعده بن صدقه از اصحاب امام صادق علیه السلام می‌باشد. ۳۶. حدیث از رسول خدا صلی الله علیه و آله می‌باشد. - «ارشاد القلوب»، ج ۲، ص ۴۰۵؛ «بحار الانوار»، ج ۳۶، ص ۴۰۸؛ «کفایة الاثر»، ص ۲۶۴. ۳۷. کفایة الاثر»، ص ۲۶۴؛ «بحار الانوار»، ج ۳۶، ص ۴۰۸؛ «الصرط المستقیم»، ج ۲، ص ۲۴۱. ۳۸. کتاب شریف اصول کافی؛ تألیف امام الجلیل ابو جعفر محمد بن یعقوب کلینی می‌باشد که در زمان غیبت صغری می‌زیسته و در ۳۲۹ ه. ق یعنی در آغاز غیبت کبری وفات یافته است. وی آن قدر معروف و مشهور است که نیازی به تعریف و توضیح ندارد، تولدش در روستای کلین از توابع شهر ری و مرقدش در بغداد است. ۳۹. اسماعیل جعفی، مشترک بین اسماعیل بن جابر جعفی و اسماعیل بن عبدالرحمن جعفی کوفی است؛ لکن اسماعیل بن جابر مشهورتر و معروف‌تر می‌باشد و روایاتش نیز بیشتر است؛ لذا اگر قرینه‌ای در کلام نبود، مراد از اسماعیل جعفی، همان اسماعیل بن جابر جعفی است که از اصحاب امام باقر علیه السلام بوده است. - «معجم رجال الحدیث، مرحوم آیت الله خویی». ۴۰. اصول کافی»، ج ۲، ص ۲۲؛ «بحار الانوار»، ج ۶۶، ص ۲؛ «امالی» شیخ طوسی، ص ۱۷۹. ۴۱. کتاب شریف غیبت نعمانی تألیف مرحوم الشیخ الجلیل ابو عبدالله محمد بن ابراهیم نعمانی که از شاگردان و معاصران مرحوم کلینی بود. در رجال نجاشی و علامه از او چنین تعبیر شده است: شیخ من اصحابنا، عظیم القدر، شریف المنزله، صحیح العقیده، کثیر الحدیث. - «خاتمه المستدرک»، ج ۳، ص ۲۶۵؛ «رجال نجاشی»، ص ۳۸۴. ۴۲. ابوبصیر، کنیه است برای چند نفر؛ از جمله: لیث بن البختری المرادی، یحیی بن قاسم اسدی، عبدالله بن محمد الاسدی که از اصحاب امام باقر و امام صادق علیهما السلام بوده‌اند؛ لکن هر گاه به صورت مطلق گفته شود مراد لیث بن البختری و یحیی بن القاسم می‌باشد. - «موسوعه طبقات الفقهاء»، ج ۲، ص ۶۳۲؛ «رجال طوسی»، ص ۳۳۲؛ «رجال علامه»، ص ۲۶۴. ۴۳. غیبت نعمانی»، ص ۲۰۰؛ «بحار الانوار»، ج ۵۲، ص ۱۴۰. ۴۴. کمال الدین»، ج ۲، ص ۳۷۷. ۴۵. حضرت ابوالقاسم عبدالعظیم بن عبدالله بن الحسین بن علی بن زید بن الحسن بن علی بن ابی طالب «علیهم السلام» از نوادگان امام حسن مجتبی علیه السلام و معروف به عبدالعظیم حسنی یا سید الکریم می‌باشد که از اصحاب خاص امام محمد تقی علیه السلام -- و امام هادی علیه السلام می‌باشد و مرقد شریفش در شهر ری است امام هادی علیه السلام به یکی از اهالی ری فرمود: هر گاه قبر عبدالعظیم را در ری زیارت کردی مانند این است که در کربلا قبر امام حسین علیه السلام را زیارت نمودی. - «معجم رجال الحدیث»، ج ۱۱، ص ۵۲ شماره ۶۴۲۹؛ «کامل الزیارة»، ص ۵۳۷؛ «ثواب الاعمال»، ص ۹۹؛ «وسایل الشیعه»، ج ۱۴، ص ۵۷۵؛ «بحار الانوار»، ج ۱، ص ۱۶۵. ۴۶. کفایة الاثر»، ص ۲۸۰؛ «کمال الدین»، ج ۲، ص ۳۷۷؛ «اعلام الوری»، ص ۴۳۵؛ «بحار الانوار»، ج ۵۱، ص ۱۵۶. ۴۷. کمال الدین»، ج ۲، ص ۳۳۷. ۴۸. کافی»، ج ۱، ص ۳۳۳؛ «بحار الانوار»، ج ۵۲، ص ۹۴؛ «اعلام الوری»، ص ۴۳۰؛ «غیبت» شیخ طوسی، ص ۴۵۷؛ «غیبت نعمانی»، ص ۱۶۱؛ «کمال الدین و تمام النعمه»، ج ۲، ص ۳۳۷. ۴۹. در برخی روایات آمده است که امر ظهور امام زمان علیه السلام همانند وقوع قیامت، ناگهانی است و کسی جز خداوند متعال از آن

آگاه نیست؛ از جمله در بحارالانوار، ج ۵۲، ص ۲۹۸. و در برخی روایات دیگر این طور بیان شده که خداوند امر ظهور امام زمان علیه السلام را یک شبه اصلاح می‌فرماید. بحارالانوار، ج ۱۳، ص ۴۲؛ منتخب الانوار، ص ۶۶؛ کمال الدین و تمام النعمه، ج ۱، ص ۱۵۲؛ کشف الغمه، ج ۲، ص ۵۰۵؛ غیبت نعمانی، ص ۲۸۲؛ بحارالانوار، ج ۵۱، ص ۱۵۶. ۵۰. بحارالانوار، ج ۵۲، ص ۲۱۹؛ «الارشاد»، ج ۲، ص ۳۶۸؛ «روضه الواعظین»، ج ۲، ص ۲۹۲؛ «الصرط المستقیم»، ج ۲، ص ۲۴۸؛ «کشف الغمه»، ج ۲، ص ۴۵۷. ۵۱. مکیال المکارم»، ج ۲ و باب (۸) امر (۲۱) الواحد و العشرون. ۵۲) غیبت طوسی»، ص ۴۲۶؛ «بحارالانوار»، ج ۵۲، ص ۱۰۳؛ «کافی»، ج ۱، ص ۳۶۸؛ «غیبت نعمانی»، ص ۲۸۹. ۵۳. بحارالانوار»، ج ۵۲، ص ۱۴۰؛ «غیبت نعمانی»، ص ۲۰۰. ۵۴. بحارالانوار»، ج ۵۳، ص ۱۷۴. ۵۵. احتجاج»، ج ۲، ص ۴۹۵. ۵۶. متن عربی حدیث چنین است: «فیعمل کل امرء منکم ما یقرب به من محبتنا و لیتجنّب ما یدنیه من کراهیتنا و سخطنا...». ۵۷. کتاب «دارالسلام» تألیف مرحوم خاتم المحدثین الحاج میرزا حسین نوری رحمه الله استاد مرحوم شیخ عباس قمی رحمه الله است. ۵۸. امالی» شیخ طوسی، ص ۴۱۶؛ «امالی» شیخ صدوق، ص ۳۳۴؛ «فلاح السائل»، ص ۱۰۱؛ «بحارالانوار»، ج ۱۷، ص ۱۳؛ «علل الشرایع»، ج ۱، ص ۱۴۰. ۵۹. بحارالانوار»، ج ۵۱، ص ۲۱۹؛ «غیبت شیخ طوسی»، ص ۱۶۷؛ «کمال الدین -- و تمام النعمه»، ج ۲، ص ۳۵۲؛ «منتخب الانوار»، ص ۱۷۹: - یکی از اصحاب امام صادق علیه السلام نقل می‌کند: با چند نفر از اصحاب به محضر آن حضرت رسیدیم، دیدیم ایشان روی خاک نشسته، همانند مادر فرزند مرده و با صدای حزینی گریه می‌کند و اشک از دیدگانش جاری است و می‌فرماید: ای آقای من! غیبت تو خواب را از من گرفته، رختخواب را بر من تنگ نموده و راحت و استراحت دلم را اسیر کرده است. ای مولای من! غیبت تو مصیبت من را ابدی کرده و فقدان یکی پس از دیگری، اجتماع را زایل نموده است ... ۶۰. الخرایج و الجرائح»، تألیف قطب الدین راوندی، فقیه و محدث و مفسر بزرگ متوفی ۵۷۳ ه. ق که مزار شریفش در صحن بزرگ حرم مطهر حضرت معصومه علیها السلام می‌باشد) ج ۳، ص ۱۱۴۹. ۶۱. جنگ و یا غزوه بدر و احد اولین جنگ‌های مسلمانان صدر اسلام است که سپاه اسلام با کمی نیرو و ادوات جنگی در مقابل سپاه مشرکان و کافران ایستادگی کردند. رزمندگان این دو جنگ دارای ایمان و شجاعت زیادی بودند که پس از آن معیار و ملاک سنجش دیگر مسلمانان قرار می‌گرفتند. ۶۲. منتخب الانوار»، ص ۲۵؛ «غیبت طوسی»، ص ۴۵۶؛ «الخرایج»، ج ۳، ص ۱۱۴۹؛ «بحارالانوار»، ج ۵۲، ص ۱۳۰. ۶۳. چنان که در انتهای مقصد اول حدیث آن را نقل نمودیم. ۶۴. از جمله آنچه که از همه معروف‌تر است، کشیدن تیر از پای زخمی امیرالمؤمنین علیه السلام است در حال نماز، که از شدت درد نتوانستند در غیر نماز آن را بیرون آورند... ۶۵. که ابتدای آن دعای شریف این است: اللَّهُمَّ رَبَّ النُّورِ الْعَظِيمِ ... - «مصباح المتهجد»، شیخ طوسی، ص ۲۲۷؛ «اقبال الاعمال»، سید بن طاووس، ص ۲۳۹؛ «بحارالانوار»، ج ۸۳، ص ۲۸۵، مفاتیح الجنان، شیخ عباس قمی. ۶۶. زاد المعاد» تألیف مرحوم علامه محمد باقر مجلسی.

درباره مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

بسم الله الرحمن الرحيم جاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَلِكَ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ (سوره توبه آیه ۴۱) با اموال و جانهای خود، در راه خدا جهاد نمایید؛ این برای شما بهتر است اگر بدانید حضرت رضا (علیه السلام): خدا رحم نماید بنده‌ای که امر ما را زنده (و برپا) دارد ... علوم و دانشهای ما را یاد گیرد و به مردم یاد دهد، زیرا مردم اگر سخنان نیکوی ما را (بی آنکه چیزی از آن کاسته و یا بر آن بیافزایند) بدانند هر آینه از ما پیروی (و طبق آن عمل) می‌کنند بنادر البحار-ترجمه و شرح خلاصه دو جلد بحار الانوار ص ۱۵۹ بنیانگذار مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان شهید آیت الله شمس آبادی (ره) یکی از علمای برجسته شهر اصفهان بودند که در دلدادگی به اهل بیت (علیهم السلام) بخصوص حضرت علی بن موسی الرضا (علیه السلام) و امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) شهره بوده و لذا با نظر و درایت خود در سال ۱۳۴۰ هجری شمسی بنیانگذار مرکز و راهی شد که هیچ

وقت چراغ آن خاموش نشد و هر روز قوی تر و بهتر راهش را ادامه می دهند. مرکز تحقیقات قائمیه اصفهان از سال ۱۳۸۵ هجری شمسی تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن امامی (قدس سره الشریف) و با فعالیت خالصانه و شبانه روزی تیمی مرکب از فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مختلف مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است. اهداف: دفاع از حریم شیعه و بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام) تقویت انگیزه جوانان و عامه مردم نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی، جایگزین کردن مطالب سودمند به جای بلوتوث های بی محتوا در تلفن های همراه و رایانه ها ایجاد بستر جامع مطالعاتی بر اساس معارف قرآن کریم و اهل بیت علیهم السلام با انگیزه نشر معارف، سرویس دهی به محققین و طلاب، گسترش فرهنگ مطالعه و غنی کردن اوقات فراغت علاقمندان به نرم افزار های علوم اسلامی، در دسترس بودن منابع لازم جهت سهولت رفع ابهام و شبهات منتشره در جامعه عدالت اجتماعی: با استفاده از ابزار نو می توان بصورت تصاعدی در نشر و پخش آن همت گمارد و از طرفی عدالت اجتماعی در تزریق امکانات را در سطح کشور و باز از جهتی نشر فرهنگ اسلامی ایرانی را در سطح جهان سرعت بخشید. از جمله فعالیت های گسترده مرکز: الف) چاپ و نشر ده ها عنوان کتاب، جزوه و ماهنامه همراه با برگزاری مسابقه کتابخوانی ب) تولید صدها نرم افزار تحقیقاتی و کتابخانه ای قابل اجرا در رایانه و گوشی تلفن همراه ج) تولید نمایشگاه های سه بعدی، پانوراما، انیمیشن، بازیهای رایانه ای و ... اماکن مذهبی، گردشگری و... د) ایجاد سایت اینترنتی قائمیه www.ghaemiyeh.com جهت دانلود رایگان نرم افزار های تلفن همراه و چندین سایت مذهبی دیگر ه) تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و ... جهت نمایش در شبکه های ماهواره ای و راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی (خط ۲۳۵۰۵۲۴) ز) طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و... ح) همکاری افتخاری با دهها مرکز حقیقی و حقوقی از جمله بیوت آیات عظام، حوزه های علمیه، دانشگاهها، اماکن مذهبی مانند مسجد جمکران و ... ط) برگزاری همایش ها، و اجرای طرح مهد، ویژه کودکان و نوجوانان شرکت کننده در جلسه ی) برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم و دوره های تربیت مربی (حضور و مجازی) در طول سال دفتر مرکزی: اصفهان/خ مسجد سید/ حد فاصل خیابان پنج رمضان و چهارراه وفائی / مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان تاریخ تأسیس: ۱۳۸۵ شماره ثبت: ۲۳۷۳ شناسه ملی: ۱۰۸۶۰۱۵۲۰۲۶ وب سایت: www.ghaemiyeh.com ایمیل: Info@ghaemiyeh.com فروشگاه اینترنتی: www.eslamshop.com تلفن ۲۵-۲۳۵۷۰۲۳-۲۳۱۱) فکس ۲۳۵۷۰۲۲ (۰۳۱۱) دفتر تهران ۸۸۳۱۸۷۲۲ (۰۲۱) بازرگانی و فروش ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹ امور کاربران ۰۳۱۱)۲۳۳۳۰۴۵ (۰۳۱۱) نکته قابل توجه اینکه بودجه این مرکز؛ مردمی، غیر دولتی و غیر انتفاعی با همت عده ای خیر اندیش اداره و تامین گردیده و لی جوابگوی حجم رو به رشد و وسیع فعالیت مذهبی و علمی حاضر و طرح های توسعه ای فرهنگی نیست، از اینرو این مرکز به فضل و کرم صاحب اصلی این خانه (قائمیه) امید داشته و امیدواریم حضرت بقیه الله الاعظم عجل الله تعالی فرجه الشریف توفیق روزافزونی را شامل همگان بنماید تا در صورت امکان در این امر مهم ما را یاری نمایند انشاءالله. شماره حساب ۶۲۱۰۶۰۹۵۳، شماره کارت: ۶۲۷۳-۵۳۳۱-۳۰۴۵-۱۹۷۳ و شماره حساب شبا: ۵۳-۰۶۰۹-۰۶۲۱-۰۰۰۰-۰۰۰۰-۰۱۸۰-۰۰ IR۹۰ به نام مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان نزد بانک تجارت شعبه اصفهان - خیابان مسجد سید ارزش کار فکری و عقیدتی الاحتجاج - به سندش، از امام حسین علیه السلام - هر کس عهده دار یتیمی از ما شود که محنت غیبت ما، او را از ما جدا کرده است و از علوم ما که به دستش رسیده، به او سهمی دهد تا ارشاد و هدایتش کند، خداوند به او می فرماید: «ای بنده بزرگوار شریک کننده برادرش! من در کرم کردن، از تو سزاوارترم. فرشتگان من! برای او در بهشت، به عدد هر حرفی که یاد داده است، هزار هزار، کاخ قرار دهید و از دیگر نعمت ها، آنچه را که لایق اوست، به آنها ضمیمه کنید». التفسیر المنسوب إلى الإمام العسکری علیه السلام: امام حسین علیه السلام به مردی فرمود: «کدام یک را دوست تر می داری: مردی اراده کشتن بینوایی ضعیف را دارد و تو او را از دستش می رهایی، یا مردی ناصبی اراده گمراه

کردن مؤمنی بینوا و ضعیف از پیروان ما را دارد، امّا تو دریچه‌ای [از علم] را بر او می‌گشایی که آن بینوا، خود را بدان، نگاه می‌دارد و با حجّت‌های خدای متعال، خصم خویش را ساکت می‌سازد و او را می‌شکند؟». [سپس] فرمود: «حتمّاً رهاندن این مؤمن بینوا از دست آن ناصبی. بی‌گمان، خدای متعال می‌فرماید: «و هر که او را زنده کند، گویی همه مردم را زنده کرده است»؛ یعنی هر که او را زنده کند و از کفر به ایمان، ارشاد کند، گویی همه مردم را زنده کرده است، پیش از آن که آنان را با شمشیرهای تیز بکشد». مسند زید: امام حسین علیه السلام فرمود: «هر کس انسانی را از گمراهی به معرفت حق، فرا بخواند و او اجابت کند، اجری مانند آزاد کردن بنده دارد».

مرکز تحقیقات و ترجمه

اصفهان

گام‌ها

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

